

A. P. B A R A N N Y I K O V :

Nemzeti és államnyelvek a mai Indiában.^x

04131

1. India sokmilliós lakossága nagyszámu népre oszlik s ezek száz-nál több különféle nyelvet beszélnek.
2. Az angol imperialisták és indiai bántársaik India soknyelvűségét mindig, de különösen az utóbbi 10-15 évben arra használták fel, hogy India népeit elidegenítsék egymástól és hazugul azt bizonygassák vele, hogy az önálló Indiának, mint független államnak, létezése és állami egységének megőrzése képtelenség.
3. Az angol gyarmatosítóknak a nyelvi problémáról vallott felfogása, mely eleve ellenséges az indiai néppel szemben, egy kalap alá veszik a nagy indiai nemzetek nyelveit/ amelyeket a lakosság sok tízmilliója beszél/ a törzsi, sőt a nemzeti nyelvekkel, s ezzel készakarva összekuszálja a kérdést.
4. Az említett körülmények jelentős mértékben meghatározták India nyelvi problémájának, illetőleg e probléma tanulmányozásának jellegét: a hinduk fő figyelme nem a nemzeti nyelvekre, hanem az egységes államnyelv kérdésére irányult.
5. A polgári nyelvészet kérdésfelvetésének az a legfőbb hibája, hogy a nyelvi problémát elszakítja a nemzeti mozzanattól. Ezt a hibát számos történeti érveléssel, azokkal a viszonyokkal is megvilágíthatjuk, melyek között az új-ind nyelvek fejlődése lefolyt.
6. Az új-ind nyelvek mint népi nyelvek jelentek meg a történelem színpadán, s főként az elnyomott kasztok fejezték ki rajtuk koruk demokratikus eszméit. A XI. századtól kezdve idegen hódítók által leigázott országban fejlődnek tovább; ezek a hódítók államnyelvként idegen nyelveket használnak: a muzulmán hódítók a perzsát, az angolok az angolt.
7. Ennek következtében az új-ind nyelvek történelmi fejlődését három mozzanat jellemzi: 1/ az államhatalom támogatásának hiánya; 2/ a felsőbb kasztok támogatásának hiánya, amelyek a maguk számára igyekeztek kisajátítani a művelődésre, tudományra és "a magasabb kultúrára" való jogot, s ennek kifejező eszköze a szanszkrit nyelv volt; 3/ az ország erősen feudális tagoltsága folytán Észak-India népeinek nem volt egységes irodalmi nyelvük, mivel a feudális Indiában nemcsak népi nyelvek, hanem az irodalmi nyelvek is /melyeket kizárólag költeményekben használtak/ nyelvjárásilag igen differenciáltak.
8. A tartományokban kialakult és használt nyelvek mellett az ország gazdasági és politikai központjában /Delhi, Agra/ létrejött egy nyelv, amely a középkorban a kereskedelmi karaván-utak mentén eredeti használati körén túl messze elterjedt. Ez a társalgási nyelv, amelyet "hindui" vagy "hindi" vagyis "Hinda nyelve" néven ismerünk, egy sajátos tartományközi nyelvvé vált: Észak-India és Dekan 200 millió lakója érti.

^x /Az A.A.Zsdanov nevét viselő Leningrádi Állami Egyetem tudományos ülészekén tartandó előadás vázlata./

9. A XIX. században Észak-India különböző tartományaiiban létre jönnek az új-ind prózai nyelvek: a bengali, marathi, gujarati és panjabi nyelv. Dél-Indiában a próza a fontosabb dravida nyelveken fejlődik ki: tamil, telugu, malajalam és kanara nyelveken.

A nemzeti nyelvek, mint az ország egyes tartományainak egyre erősödő gazdasági és politikai egységét kifejező eszközök, csak a próza megjelenésével fejlődhetnek ki, mert ez szilárd nyelvi formát követel.

10. Az angol gyarmatosítók, akik persze "nem avatkoznak be" az indiai népek és közösségek belügyeibe, minden eszközzel megakadályozták, hogy India különböző népei saját nemzeti nyelvvel bíró nemzetekké fejlődjenek.

11. Az osztálytársadalmi szempontból meghatározott nemzetfogalomból kiindulva /ezt Sztálin elvtárs adta meg/ beláthatjuk, hogy az angol imperializmus politikája következtében, amely az ország nemzeti fejlődését elnyomta, Indiának csak kevés népe vált nemzetté; ilyenek Észak-Indiában: a bengálok, marathik, gudzsarathik és pandzsabik; Dél-Indiában: a tamilok, teluguk, malajalamok és kanarák. Csak e népek nyelvét tekinthetjük nemzeti nyelveknek.

12. Az angol gyarmatosítók elszakították egymástól a nemzeti és nyelvi problémát azáltal, hogy a nemzeti kérdést minden módon vallási térre igyekeznek áttolni. Legszembetűnőbb példája ennek az a tény, hogy egyetlen köznyelv /a hindi vagy hindosztani/ alapján két irodalmi nyelv jött létre: a hindi és az urdu.

13. Az indiai burzsoázia, midőn azt a nyelvet kereste, mely az ország politikai egységét kifejezhetné, a hindosztan nyelv felé fordult, de a hindi és urdu nyelv vallási színezete elkeseredett harcra vezetett a vezető osztályokon belül, s ez a harc az ország felosztása után sem szűnt meg.

14. Pakisztán államnyelvül az urdut ismerték el. De az Indiai Unió államnyelvének szerepére a hindi tart igényt. Észak-India központi területének hindi burzsoá nacionalistái azt követelik, hogy a hindi nyelv ne csak az ország egységes államnyelve, hanem a tudomány, a felsőoktatás egységes nyelve is legyen; ezzel az indiai nemzetek, népcsoportok, stb. érdekeit veszélyeztetik.

15. Észak-India burzsoa nacionalistáinak az egységes államnyelv kérdésében elfoglalt antidemokratikus álláspontja nemcsak azon nemzetek képviselőiből váltott ki elkeseredett tiltakozást, amelyek egységes államnyelvül más /bengáli, szanszkrit, stb./ nyelveket javasolnak, hanem azokból a hazafiakból is, akik irodalmi nyelvül jelenleg a hindit használják.

16. Az indiai burzsoázián és az ország feudális elemein belül lezajló "bellum omnium contra omnes" következtében India államnyelve - azé az Indiaé, mely független államnak tartja magát - az angol lett /állítólag csak a legközelebbi 15 év tartamára/. Beigazolódtak tehát K. Marx szavai: "Mialatt mindenki mindenki ellen harcolt, ott termett az angol és mindnyájukat le tudta igazni."

17. Az államnyelv kérdésének illetően megoldását az tette lehetővé, hogy teljes mértékben egybeesett az indiai burzsoázia és reakció vezető köreinek gazdasági és politikai irányvonalával.

18. Ez csak az indiai burzsoáziának az angol tőkével összeköttetésben álló, elnemzetietlenedett vékony rétegének felelt meg.

19. Egyáltalán nem felelt meg azonban az indiai lakosság széles tömegeinek, amelyek nem vehetnek részt a nyelvi kérdés megvitatásában, s nemcsak ezeknek, hanem az indiai értelmiség haladó-szellemű részének sem, amely a nemzetek és népcsoportok jogainak védelmére kelt.

20. A lakosság széles tömegeinek kívánságait "India Kommunista Pártjának programm-tervezete" tükrözi, amely nemzeti államok létrehozását követeli a közös nyelv, az anyanyelvi oktatás, stb. elve alapján.

21. A nemzeti és nyelvi politikának ezen elvei az ország jelenlegi kapitalista rendszerében és az angol tőkével való függősége mellett megvalósíthatatlanok; megvalósításuk csak akkor válik lehetségessé, ha megvalósul az ország igazi függetlensége és államrendszerének teljes demokratizálása is.